

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

بیمه حرف و مشاغل آزاد برای تعمیرکاران دوره گرد

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- شرط گواهی رشد برای بیمه کردن دختران زیر ۱۸ سال
- شرایط دریافت هزینه اقامت برای همراه بیمار
- کمک هزینه کفن و دفن برای حرف و مشاغل آزاد
- بیمه زنان خانه‌دار برای قالیبافان بیکار شده

دخترم ۱۷ سال تمام دارد. آیا می‌توانم برای تأمین آینده‌اش اورا بیمه زنان خانه‌دار کنم؟

طبق مقررات، شرط سنی برای متقاضی بیمه زنان خانه‌دار، از ۱۸ سال تا ۵۰ سال است، اما اگر برای دختران کمتر از ۱۸ سال، گواهی رشد از مراجع ذی‌ربط صادر شده باشد، با ارائه گواهی رشد و با لحاظ سایر شرایط، عقد قرارداد بیمه زنان خانه‌دار بلامانع است.

با ۲۳ سال سن، بیمه‌شده اجباری هستم و به‌علت بیماری مدتی است در بیمارستان تأمین اجتماعی شهرستان رفسنجان بستری شده‌ام. پزشک معالجم اعلام کرده چون خدمات تشخیصی مورد نیاز در بیمارستان فعلی موجود نیست، باید جهت ادامه درمان به بیمارستان تأمین اجتماعی مرکز استان، واقع در شهر کرمان اعزام شوم. سؤال این است آیا پدرم نیز می‌تواند با تعطیل کردن مغازه خود در این اعزام همراه من باشد و برای جبران تعطیلی کسب و کار خود، مثل من هزینه سفر و هزینه اقامت دریافت کند؟

در موقع اعزام فرد بیمه‌شده بیمار، به شرطی به همراه بیمه‌شده بیمار هزینه سفر و اقامت پرداخت می‌شود که سن بیمه‌شده بیمار اعرامی کمتر از سال ۱۸ و بیشتر از ۶۵ سال باشد (به استثناء معلولان ذهنی و جسمی با تشخیص پزشک معالج و تأیید پزشک معتمد و یا شورای پزشکی) در غیر این صورت صرفاً به بیمه‌شده بیمار هزینه سفر و هزینه اقامت پرداخت خواهد شد.

متأهل و دارای سه فرزند هستم. تصمیم گرفته‌ام خود را بیمه مشاغل آزاد همراه با درمان کنم و چون طبق مقررات غیر از حق بیمه مربوطه، بیمه‌شده باید به تعداد خود و افراد تحت تکفل حق سرانه درمان نیز پرداخت کند، چون همسر مشمول استخدام کشوری است، آیا باید برای او نیز حق سرانه درمان پرداخت کنم؟

خیر، اگر همسر یا فرزندان بیمه‌شده مشاغل آزاد مشمول مقررات حمایتی خاص باشند، نیازی به پرداخت حق سرانه درمان برای آن‌ها نیست.

پدرم با ۲۰ سال سابقه بیمه پردازی مشاغل آزاد بازنشسته شده بود که بعد از دریافت چند ماه مستمری ماهانه فوت کرده است. برای مراسم دفن و ترحیم هزینه‌هایی پرداخت کرده‌ام. آیا سازمان تأمین اجتماعی برای جبران این هزینه‌ها مبالغی پرداخت می‌کند؟

خیر، بیمه‌شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد مشمول تعهدات کوتاه‌مدت سازمان تأمین اجتماعی از جمله دریافت کمک هزینه کفن و دفن نیستند. ضمناً بر اساس شکواییه یکی از بیمه‌شدگان مشاغل آزاد هیأت عمومی دیوان عدالت‌داری نیز طی دادنامه شماره ۴۱ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۰ عدم پرداخت کمک هزینه کفن و دفن را برای این گروه از بیمه‌شدگان تأیید کرده است.

بر اساس جواز کسب مغازه پوشاک فروشی، بیمه مشاغل آزاد با نرخ ۱۸ درصد همراه با درمان شده‌ام. چند روزی است به‌علت بیماری در بیمارستان تأمین اجتماعی بستری هستم و پزشک متخصص قلب اعلام کرده که باید جهت ادامه درمان به بیمارستان دیگر تأمین اجتماعی اعزام شوم. با توجه به اینکه در طول مدت بستری در بیمارستان همچنین در دوره اعزام جهت بستری مجدد، مغازه‌ام تعطیل است و در آمدی ندارم، آیا مثل سایر بیمه‌شدگان، به من هزینه استراحت پزشکی و سفر و اقامت تعلق می‌گیرد؟

خیر، با توجه به نرخ حق بیمه مشاغل آزاد و تعاریف مندرج در قانون تأمین اجتماعی، پرداخت مرخصی استراحت پزشکی و بستری (غرامت دستمزد)، همچنین هزینه سفر و هزینه اقامت به بیمه‌شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد و زیرمجموعه‌های آن فاقد وجاهت قانونی است.

در زمان عقد قرارداد بیمه قالیبافی، چون سنم بیش از ۵۰ سال بود، با پرداخت حق بیمه مربوط به سال‌های مازاد بر ۵۰ سال سن، از ابتدای آورامه سال ۱۴۰۱ بیمه قالیبافان شده‌ام. چون اخیراً با زرس تأمین اجتماعی گزارش کرده که به قالیبافی ادامه نمی‌دهم، بیمه من از اول شهریورماه سال ۱۴۰۲ قطع شده است. از آنجایی که در حال حاضر ۵۱ سال و ۶ ماه سن دارم با توجه به شرط سنی برای بیمه مشاغل آزاد، آیا می‌توانم خودم را بیمه زنان خانه‌دار کنم؟

چون بیمه زنان خانه‌دار در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد برقرار می‌شود، طبق مقررات اگر دوره انقطاع بیمه پردازی قالیبافی تا تاریخ تقاضای بیمه‌شده برای عقد قرارداد بیمه مشاغل آزاد، کمتر از یک سال باشد با مجوز اداره کل استان مربوطه، بیمه‌شده می‌تواند بدون لحاظ شرط سن و سابقه، بیمه زنان خانه‌دار شود.

از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷ مدت چهار سال طبق جواز کسب خواربار فروشی بیمه پرداز مشاغل آزاد بودم. از ابتدای سال ۱۳۹۸ با توجه به مشکلات مالی و تعطیلی مغازه به‌علت عدم پرداخت حق بیمه‌های مربوطه، قرارداد بیمه‌ام لغو شده است. با در نظر گرفتن اینکه در حال حاضر ۵۴ سال سن دارم و دوباره مغازه خواربار فروشی را فعال کرده‌ام، آیا می‌توانم مجدداً بیمه مشاغل آزاد شوم؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، آیا باید حق بیمه‌های دوران انقطاع را پرداخت کنم؟

اولاً سقف سنی برای متقاضی بیمه مشاغل آزاد ۵۰ سال است و برای افراد بیش از ۵۰ سال باید معادل سن اضافی سابقه پرداخت قبلی حق بیمه وجود داشته باشد، اما طبق دستورالعملی که سازمان تأمین اجتماعی صادر کرده، اگر بیمه‌شده یک‌بار با احراز شرایط سن و سابقه قرارداد بیمه مشاغل آزاد منعقد و بعداً به هر دلیلی قرارداد منعقد را لغو کند، می‌تواند تا دو مرتبه دیگر بدون در نظر گرفتن شرط سنی با لحاظ سایر شرایط، قرارداد بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد منعقد کند. در سنوات گذشته برای مرتبه سوم، بیمه‌شده ضمن داشتن شرط سن و سابقه، باید حق بیمه دوران انقطاع را نیز پرداخت می‌کرد، اما در اجرای مصوبه سال ۱۳۹۴ هیأت‌مدیره سازمان تأمین اجتماعی پرداخت حق بیمه دوران انقطاع برای پذیرش مجدد متقاضی بیمه مشاغل آزاد کلاً لغو شده است.

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

احمد فاضلی

کارشناس-مدیر تأمین اجتماعی

در شماره قبلی نشریه اعلام شده قیم قانونی مجاز است برای فرد دارای معلولیت ذهنی و از کار افتاده کلی، در خواست بیمه اختیاری کند. من نیز به‌علت فوت پسرم و همسرش، چند سال است قیم قانونی نوه از کار افتاده‌ام هستم. چون میزان حق بیمه اختیاری زیاد است آیا می‌توانم برای او درخواست بیمه مشاغل آزاد کنم؟

اگر متقاضی بیمه مشاغل آزاد به‌علت معلولیت ذهنی از کار افتاده کلی بوده و قادر به انجام حرفه و شغل خود نباشد، انعقاد قرارداد بیمه مشاغل آزاد برای او وجاهت قانونی ندارد، اما اگر در عین از کار افتاده کلی بودن در شغل مورد ادعا شاغل باشد عقد قرارداد باقیم او بلامانع است. البته در این خصوص به علت از کار افتاده کلی بودن، متقاضی نمی‌تواند با نرخ کامل ۱۸ درصد که شامل از کار افتادگی نیز هست قرارداد منعقد کند.

کارگاه تراشکاری من بابت نیمه دوم سال ۱۴۰۱ بدهی قطعی شده داشت که نسبت به پرداخت آن اقدام کرده‌ام، اما شعبه تأمین اجتماعی مربوطه مجدداً برای همان دوره، بدهی محاسبه و به من ابلاغ کرده است. وقتی علت را جویا شدم، کارشناس اعلام کرد که با توجه به اسناد و مدارک جدید دریافتی، نسبت به اعلام بدهی جدید اقدام شده است. آیا این اقدام شعبه طبق مقررات سازمان تأمین اجتماعی است؟

بله، اخیراً مواد (۱۶) و (۱۷) به آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات تأمین اجتماعی اضافه شده است. طبق ماده (۱۶) و در راستای صیانت از حقوق واقعی کارفرمای مدیون، اعلام شده اگر کارفرمای بدهکار بعد از یک سال (اخیراً طبق بخشنامه صادره در مردادماه سال ۱۴۰۲ یک سال به دو سال تغییر یافته است) از تاریخ ابلاغ بدهی قطعی شده اجرایی مدارک جدیدی را که مبین تضییع حقوق قانونی خود است به تأمین اجتماعی ارائه کند، با شرایطی این ادعای کارفرما مورد رسیدگی مجدد قرار می‌گیرد. در این راستا متقابلاً طبق ماده (۱۷) اگر شعبه تأمین اجتماعی پس از قطعیت بدهی به استناد اسناد و مدارکی از قبیل آرای صادره توسط محاکم قضایی و هیأت‌های حل اختلاف اداره کار یا دادنامه‌های دیوان عدالت اداری احرارز کند که محاسبه بدهی قطعی شده قبلی کمتر از میزان قانونی آن صورت گرفته، در جهت صیانت و عدم تضییع حقوق بیمه‌شدگان یا حقوق سازمان تأمین اجتماعی، مابه‌التفاوت بدهی قطعی شده قبلی را محاسبه می‌کند. سپس موضوع را به اداره کل استان مربوطه منعکس و پس از اخذ مجوز از اداره کل و تأیید اداره کل وصول حق بیمه ستاد مرکزی بدهی را با اعمال حق اعتراض ۳۰ روزه به کارفرما ابلاغ می‌کند.

شرکت تولید مواد غذایی به بیمه‌شدگانی که از مرخصی‌های استحقاقی استفاده نکرده و ذخیره کرده‌اند، موقع خاتمه قرارداد کار و قطع رابطه کاری، مبلغی معادل مرخصی‌های ذخیره شده پرداخت می‌کند و به عنوان هزینه در دفاتر قانونی شرکت ثبت می‌شود. آیا این پرداختی‌ها مشمول کسر حق بیمه است؟

خیر، طبق مقررات، با خرید ایام مرخصی در حدود مقرر در مواد (۶۴)، (۶۶) و (۷۱) قانون کار مشمول کسر حق بیمه نیست. طبق ماده (۶۴) قانون کار مرخصی استحقاقی سالانه کارگران با استفاده از حقوق و احتساب چهار روز تعطیلی جمعه‌ها یک ماه است و برای کار کمتر از یک سال، مرخصی به نسبت مدت کار کرد کارگر محاسبه می‌شود. طبق ماده (۶۶) قانون کار حداکثر ذخیره مرخصی سالانه ۹ روز است. همچنین بر اساس ماده (۷۱) قانون کار در صورت فسخ یا خاتمه قرارداد کار یا بازنشستگی و از کار افتادگی کلی کارگر و یا تعطیلی کارگاه مطالبات مربوط به مرخصی‌های ذخیره شده کارگر به او و در صورت فوت کارگر به وراث او پرداخت می‌شود.

در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای تعمیر لوازم خانگی را یاد گرفته و با یک دستگاه وانت به‌صورت سیار، این کار را انجام می‌دهم. با توجه به اینکه فاقد جواز کسب هستم آیا می‌توانم در حرفه تعمیر لوازم خانگی خودم را بیمه مشاغل آزاد کنم؟

سازمان تأمین اجتماعی در مورد اشتغال به کار متقاضی بیمه مشاغل آزاد که دارای مغازه ثابت است و مستلزم داشتن جواز کسب است، با اخذ تصویر جواز کسب مربوطه می‌تواند او را بیمه مشاغل آزاد کند، اما افرادی که به‌صورت سیار و بدون پروانه کار (مثل شما) در یک حرفه شاغل هستند چنانچه شغل آن‌ها مغایر با ضوابط قانونی و عرف معمول جامعه نباشد می‌توانند با خوداظهاری و با لحاظ سایر شرایط بیمه مشاغل آزاد شوند. البته شعب تأمین اجتماعی عنداللزوم می‌توانند صحت و سقم ادعای متقاضی را با انجام بازرسی تحقیقی بررسی کنند.

در شهرستان زاهدان پنج سال سابقه بیمه اجباری دارم و اکنون ساکن شهرستان زابل هستم. چون سابقه قبلی من مربوط به یکی از شعب تأمین اجتماعی زاهدان است، اگر تمایل داشته باشم بیمه اختیاری شوم باید برای عقد قرارداد به شعبه تأمین اجتماعی دریافت‌کننده حق بیمه مراجعه کنم؟

در سنوات گذشته لازم بود متقاضی بیمه اختیاری برای عقد قرارداد به آخرین شعبه دریافت‌کننده حق بیمه مراجعه کند، اما بر اساس آخرین بخشنامه بیمه اختیاری و در راستای رضایتمندی متقاضیان بیمه اختیاری، فارغ از محل و شعبه دریافت‌کننده حق بیمه قبلی، متقاضی مجاز است به هر یک از شعب یا کارگزاری‌های سازمان تأمین اجتماعی در سراسر کشور برای عقد قرارداد مراجعه کند.

در سال‌های قبل مدت ۱۰ سال در شغل سخت و زیان‌آور، نظافت سالن پرورش طیور را به عهده داشتم، اما حق بیمه ماهانه من به‌صورت پاره‌وقت ۱۵ روزه پرداخت می‌شد. بعداً کسری کمتر از یک ماه بیمه پردازی اجباری مذکور را با قرارداد بیمه اختیاری تکمل کردم. در حال حاضر مدت ۱۴ سال است در کارگاه دیگری با فعالیت دباغی (مشاغل سخت و زیان‌آور) شاغل هستم. سؤال این است بعد از یک سال بیمه پردازی سخت و زیان‌آور برای استفاده از ۲۵ سال سابقه متناوب در این نوع مشاغل، آیا پرداخت‌های قبلی کسری از ماه به عنوان سابقه مشاغل آزاد محسوب می‌شود؟

خیر، سوابق کسری از ماه چون در قالب بیمه اختیاری است به عنوان سابقه سخت و زیان‌آور محسوب نمی‌شود.

اتیه آنلاین
ATIYE ONLINE NEWS AGENCY

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی